

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. ij. Inceptio prima mundi, & hexaemeron.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

hac hora, & nolo conseruare in ultimo eius instanti; runc in eo instanti ultimo licet dicere, *Nunc non est Angelus*, cum immediatè antea esset; sicut duabus de causis potest aliquid desinere intrinsecè. Primum si desinat totum simul: secundò si forma producta introducat successiuè.

Secunda obiectio.

Obiicitur secundò. Omne quod incipit totum simul, necessariò incipit intrinsecè: ergo quidquid desinit totum simul, desinit intrinsecè.

Resp. posse aliquid incipere totum simul; & tamen incipere extrinsecè, quia dicere potest Deus, *Volo post instans creare Angelum*. Deinde disparitas etiam est, quia quod desinit totum simili, desinit aliquando in instanti conseruari; tunc autem desinit extrinsecè.

S. III.

Inceptio & desitio propria rerum successiuarum.

Successiua extrinsecè incipiunt & desinunt.

Deo quare, res omnes successiuas necessariò semper incipere, & desinere extrinsecè.

Ratio est, quia res successiua non possunt habere primum, & ultimum: ergo nec possunt incipere per primum esse, nec desinere per ultimum esse: ergo necessariò incipiunt & desinunt extrinsecè. Præterea est de ratione rei successiua, vt habeat partem post partem, & ita esse non potest in instanti, quia in instanti non potest esse successio: sed quæ incipiunt intrinsecè, habent esse in instanti, quia de illis dicitur, *Nunc sunt*: ergo repugnat etiam diuinitus vt res successiua incipiat, vel desinat intrinsecè.

SECTIO II.

Inceptio prima mundi, & exameron.

EX his quæ de inceptione ac desitione rerum in communi hæcenus dicta sunt, faciliè colligi potest mundum incepisse intrinsecè, quoad præcipuas suas partes, quæ omnes factæ sunt in instanti: quod eas autem, quæ successiuè cum motu aliquo factæ sunt, incepisse extrinsecè. Quo posito, tota mihi Cosmopœia, & prima mundi nascentis exordia exponenda sunt, ea breuiter indicando, quæ circa opus sex dierum aliquam possunt habere difficultatem: quo in argumento eximie versati sunt olim Basilii, & Ambrosii, & posterius Interpretes Scripturæ in caput primum & secundum Genesios.

S. I.

Generalia de inceptione mundi.

Mundi creatio facta est in tempore.

Certum est primò, mundum hunc vniuersum, & ea omnia, ex quibus componitur, habuisse principium sui esse, neque quidquam æternum esse præter ipsum Deum, qui in principio erat, & de quo nunquam dici potuit, nisi erat, erat, erat. Sic enim conuincitur ex verbis Genesios. *In principio creauit*: & ex verbis Apostoli Ephes. 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem*. Contrarium sensere plures à Veteribus, qui dixerunt, mundum esse ymbra Dei, & veluti fulgorem luminis eius, vt testatur Ambrosius lib. 1. *Exameron*; atque ita vo-

luerunt illum esse coeternum Deo: hoc autem etiam secundum rationem naturalem esse impossibile probabitur quæst. 3.

Certum est secundò, in principio, id est in primo illo instanti, quo mundus per propriam & rigorosam creationem productus est, non esse factam duntaxat informem quandam materiam, seu chaos quoddam, cum naturaliter materia non sit sine forma, dicaturque facta esse cælum & terram; neque cælum duntaxat empyreum, & elementum terræ, sed corpora omnia simplicia, ita vt cœli nomine comprehendatur cælum empyreum, & omnia elementa, quia hæc ad integritatem pertinent mundi; neque postea narrantur facta, imò potius creata supponantur; ær quidem, cum dicitur, *Spiritus Domini ferebatur super aquas*; aqua cum dicitur congregata in locum vnum.

Certum est tertio, mundum quoad corpora mixta non esse factum vnicò instanti, sed diebus omnino sex veris & distinctis, quos cum Scriptura distinctè numeret, non videtur explicari debere allegoricè de cogitationibus Angelorum, vt interpretatur S. Augustinus semper ingeniosus, etiam quando dicit minus probabilia. Imò dicuntur tenebræ fuisse super faciem abyssi, quod ostendit tunc lucem non fuisse, atque aded non omnia esse facta in instanti. Loc. Ecclesiast. c. 18. *Qui manet in æternum, creauit omnia simul*, multas habet explanationes; illud enim, *simul*, significat solum quod res omnes, nullà excepta, conditæ sunt à Deo. Quomodo autem antequam esset factus sol, esse dies potuerint, patebit ex statim dicendis.

Certum est quarto, controuersiam de anno, mensis, ac die, quo mundus est conditus, admodum incertam esse. Quæ autem videntur probabiliora, hæc sunt. Christi natalem annum incidere in annum mundi ter millesimum nongentesimum octogessimum quartum, vt censet, & probat Petauius lib. 9. de doctrina temporum, c. 16. sicque agere nos modò annum mundi 50642. intervallo sic computantes; ab orbis initio ad diluuium anni 1556. à diluuiò ad ortum Abrahæ 292. hinc ad migrationem Hebræorum ex Ægypto anni 505. ab exodo ad templi Salomonici fabricationem anni 520. à conditu templi ad laxatam Babylonicam seruitutem anni 474. hinc ad Christum 536. Fateor varias multorum esse sententias non improbabilis. Baronius sequutus Septuaginta Interpretes, Christi natalem incidere putat in annum mundi 5200. Gordonus in annum mundi 4001. Salianus in annum 4052.

Quod ad mensem attinet, communior sententia docet, mundum esse conditum verno tempore, 25. Martij. Probabilius videntur Serarius q. 27. in c. 5. Iosue, Petauius nuper citato loco, censere, quod autumno conditus est mundus, quia scilicet ante Moysen anni caput erat in autumno, vt colligitur ex 23. & 34. Exodi; quod videtur institutum fuisse à veteribus Patriarchis, & de manu in manum traditum. Tempus igitur orbis conditi constituitur in ipso Libræ cardine, qui ex æqualis anni methodo conuenit 16. Octobris, anno periodi Iulianæ 830. cyclo solis 2. lunæ 9. die Dominica, quia Deus requieuit die septimo, id est Sabbato.

Quæst. II. Sect. II. de Incept. & desit rerum. 267

S. II.

Opus sex dierum.

A

SECTIO III.

Suprema mundi funera & occasus.

A Vdi verba Dei, inquit Ambrosius: *Fiat, dicit; imperantis est, non affirmantis; imperat nature, non possibilitati obtemperat, non mensuras colligit, non pondus examinat: voluntas eius mensura rerum est, sermo eius finis est operis.*

Prima igitur die post creata corpora simplicia, & Angelos, lux ante omnia creata est: *Sicut enim pictores* (inquit Basilius Seleuciæ orat. 43.) *dealbatum ante parietem floribus arte conferunt; ita Creator ad ornatum mundi properans, luce primum parietes eius dealbat.*

Difficultas autem est, quænam, & in quo subiecto fuerit illa lux? Existimant videlicet aliqui minus probabiliter, fuisse lucem illam diuersam à luce solis, & extra omne subiectum; sic enim censent Basilius hom. 2. Nazianzenus orat. 43. Alij censent probabilius lucem hanc fuisse creatam in aliquo corpore, siue illa fuerit nubes lucida, siue ipsum elementum ignis, siue aliud aliquod corpus distinctum à sole, in quem postea quarto die lux illa tota translata sit.

Secunda die firmamentum intra aquas distendit in gyrum, velut tabulatum picturæ peridoneum, vbi duo insinuantur opera, firmamentum, & diuisio aquarum ab aquis. Nomine autem firmamenti puto intelligendum esse cælum stellarum & planetarum; alteram enim partem elementi aquæ reliquit deorsum, alteram in sublime extulit, & in corpus cæleste commutauit, sicque diuisit aquas ab aquis, non quoddam supra cælos sint vere aquæ, sed quoddam ex altera parte aquarum cælos sydereos condiderit.

Tertia die tria referuntur opera, congregatio aquarum in locum vnum, idest mare; detectio terræ, atque adeo metalla, fossilia, infernus; productio plantarum & arborum, & paradisi terrestres. Post etiam (inquit Basilius Seleuciæ orat. 1.) *nudat aquis terræ dorsa, quibus velut in cellis maria cœludent, dum imperio in abyssum vtiuntur pro claustro, & arena quasi habena formidabili mare continet, &c.*

Quarta die astrorum in stellis figit lumina, & firmamentum luminosis floribus conseruit, inquit idem. Solem videlicet, & stellas, tum secundum substantiam, tum secundum accidentia produxit.

Quinta die venit mandatum (inquit Ambrosius lib. 5.) *& subito à aqua in flos fundebatur in partus, generare fluuij, viuificare lacus, mare ipsum cepit diuersa repetiliu genera pariuirere, & secundum genus effundere quodcumque formauerat; non exigui gurgites, non conosa paludes vacabant, quin omnia datam sibi creandi assuerent potestatem. Pisces exilisiebant de flumine, delphines præludebant in fluctibus, concha saxi, ostrea adherabant profundis.*

Sexta die, hætenus fecunditas aquarum, nunc terra simili grauida foetu meliores exit in partus; hac enim primum animalia terrestria, deinde homo ipse creatus est. Quis enim (inquit Tertullianus lib. 2. contra Marcionem,) *dignus incolere Dei opera, quam ipsius imago, & similitudo: eam quoque bonitas & quidem operantis operata est, non imperiali verbo, sed familiari manu, etiam verbo blandiente praemisso.*

A Vdi Eucherium epistola ad Valerianum: *Mundus in finem vergit, & malis plenus est; vix iam hoc habet mundus ut fallat: perit imago illa rerum ad decipiendum usque decora; prius nos seducere vero fulgore non poterat, prope iam non valet etiam falso: urget nos dies ille, non tantum noster, sed etiam sæculi, &c.* De hoc igitur mundi occasu duo breuiter dici possunt. Primum, an posset mundus semper durare sine speciali miraculo: secundò, an de facto mundus interiturus sit, & quomodo.

B Dico primum, mundum sibi relictum sine speciali villo Dei miraculo, durare posse in æternum cum solo concursu generali, quo nunc à Deo conseruatur.

Ratio est primum vniuersum, quia si nulla vnquam fiat corruptio, quin succedat illi aliqua generatio, certè mundus nunquam est interiturus: sed si mundus sibi relinquitur, & solum Deus præbeat concursum ordinariu, nunquam vlla fiet corruptio, quin ei aliqua succedat generatio: ergo si ordinariu Deus causis secundis non neget concursum, mundus in æternum erit duraturus. Deinde materia prima incorruptibilis est, totum cælum, & totum aliquod elementum perire nunquam potest, quia cælum vel est planè incorruptibile, ut plerisque placet, vel aliquarum corruptionum est capax: certè totum corrumpi à nulla causa potest. Elementum autem quantum amittit ex vna parte, tantum acquirit ex alia, ut rectè obseruat Philo lib. de mundi incorruptibilitate.

Dico secundò, mundum quidem hunc sublunarem aliquando interitum, quatenus mixta ferè omnia peribunt, corpora verò simplicia non mutantur substantialiter, sed accidentaliter in meliorem statum reformabuntur.

Primum dixi, mundum hunc vniuersum finem aliquando habiturum, quia sic habent plura scripturæ testimonia. *Finis venit, venit finis, super quatuor plagas terræ, ut habetur c. 7. Ezech.* Iurat Angelus c. 11. Apoc. *per viuentem in sæcula sæculorum, quia tempus non erit amplius.* Quia enim propter solum hominem tota hæc rerum fabrica condita est, sic etiam necesse est ut eo sublato tota dispareat.

Secundò dixi, desitura mixta ferè omnia, quia Mixta, videlicet ignis maximus orbem vniuersum combusturus pro certo est, ut habetur ex secunda Petri c. ultimo; quem ignem S. Hyppolitus sermone de his, quæ post Crucem reuelanda sunt, vocat fluiuium igneum à solis ortu usque ad occasum cum furore manantem, & instar ferocis, asperique maris, montes & valles deuorantem; terram omnem, & quæcumque in ea sunt, exurentem.

Dixi tertio, cælum & elementa non peritura substantialiter, quod negant aliqui cum Molina, quia esset inutile tanta corpora corrumpere, ut noua in eorum locum substituerentur. Isaias de sola loquitur mutatione accidentali, cum ait c. 51. *quod Cæli sicut funus liquefieri, & terra sicut vestimentum ardeat.* Et S. Petri verba, *cæli transiunt, elementa verò calore soluentur; pericientur, videlicet illa omnia in meliorem statum, per ignem illa purgantem, & pericientem; ut sit lux luna sicut lux solis, & lux solis septemplex.*

Prima conclusio de possibili.

Secunda conclusio de facto.

Mundi finis.

Mixta.

Corpora simplicia